

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
REGIDORIA DE SERVICIS SOCIALS

Estudi del barri del Botànic

Juliol, 2022

SERVICI DE BENESTAR SOCIAL I INTEGRACIÓ

Secció de Planificació i Innovació

Amadeo de Savoia, 11 · 46010 · València ·

splanin@valencia.es

Amb la col·laboració d'Ana Peñalver Muñoz i Cora Castellet Menchón, alumnat en pràctiques de la UV.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	4
2. ENTORN GEOGRÀFIC DEL BARRI EL BOTÀNIC	5
3. APROXIMACIÓ ALS SEUS ANTECEDENTS HISTÒRICS.....	8
4. EL BARRI DE HUI EN DIA	12
5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES	14
6. RENDA I VULNERABILITAT.....	30
7. RECURSOS.....	34
8. CENTRE MUNICIPAL DE SERVEIS SOCIALS.....	40
9. ALTRES APORTACIONS	47
10. CONCLUSIONS	51
11. BIBLIOGRAFIA.....	53

1. INTRODUCCIÓ

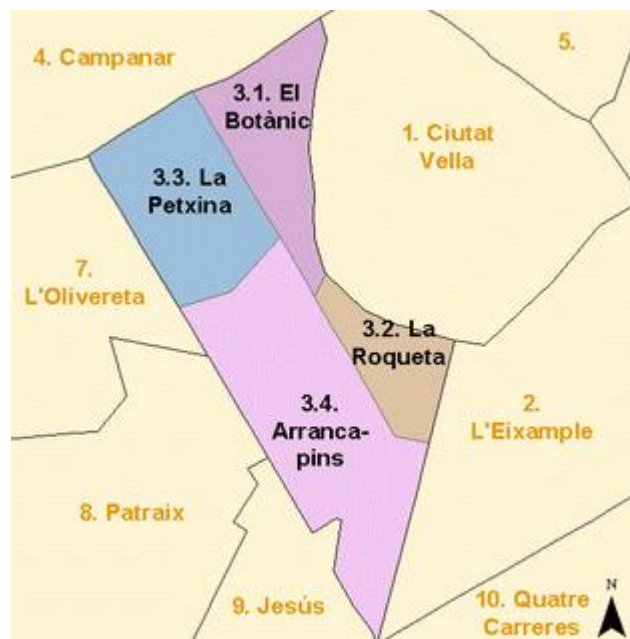
En aquest document s'ha elaborat un estudi sociològic sobre el barri del Botànic. Així, mitjançant la combinació de recollida i interpretació de dades d'ordre quantitatiu així com de tècniques qualitatives, s'ofereix una radiografia completa del barri, la seua realitat social, les seues necessitats i demandes principals.

En l'apartat dos se situa geogràficament al barri i la seua ubicació respecte a la resta de la ciutat. En el següent punt es parla de la història del barri, així com dels seus llocs emblemàtics, en aquest cas, el Jardí Botànic.

En l'apartat 4 es parla sobre la situació actual del barri. En els següents dos apartats ens endinsem en la dimensió quantitativa de l'estudi i es realitza una anàlisi sociodemogràfica (punt 5) i socioeconòmic (punt 6) del barri. Seguidament, en l'apartat 7, s'aporta informació actualitzada sobre els recursos socials, educatius i de transport disponibles. En l'apartat 8 trobem informació sobre el Centre Municipal de Serveis Socials (CMSS) de L'Olivereta, centre de referència per a la nostra zona d'estudi. Ací s'aporta dades quantitatives així com qualitatives (entrevista a la directora del CMSS). En l'apartat 9 es troba l'entrevista realitzada al Centre Municipal d'Activitats per a Persones Majors (CMAPM). En aquest mateix punt també incloem referències del barri en la premsa. Finalment, l'apartat 10 tanca l'estudi amb unes conclusions.

El barri del Botànic compta amb 6623 habitants (3172 homes i 3451 dones), té una extensió de 37,0 hectàrees i presenta una densitat de població de 179 habitants per hectàrea. Si comparem la densitat poblacional amb les dades de la ciutat de València (57,9 habitants per hectàrea), El Botànic presenta una densitat de població molt superior a la del conjunt de la ciutat.

Pla 2. Barris que componen el districte d'Extramurs

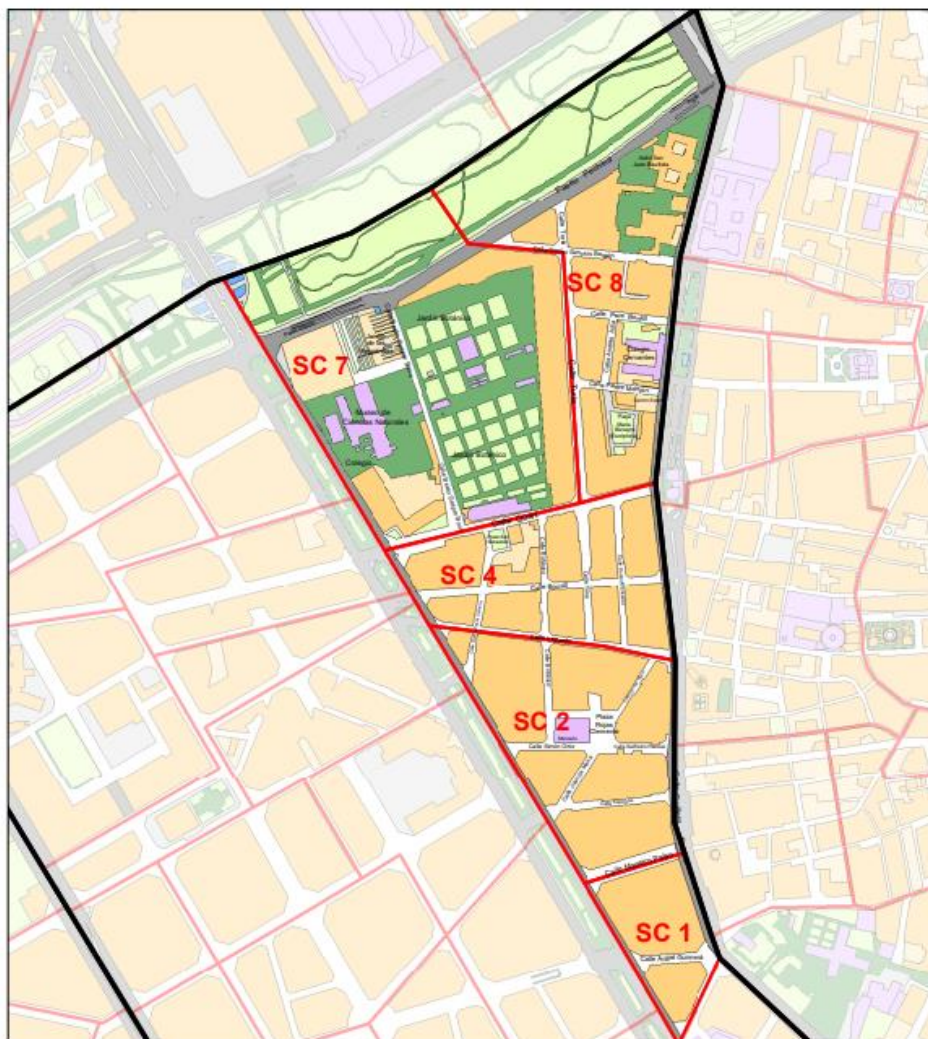

Font: Oficina Estadística Ajuntament de València

Els límits del barri del Botànic amb diferents districtes i barris són els següents: al nord limita amb el districte de Campanar; a l'est amb el districte de Ciutat Vella i Eixample; a l'oest amb el barri de la Petxina pertanyent al mateix districte, i amb el districte de L'Olivereta i Patraix; finalment, al sud limita amb els barris de la Roqueta i Arrancapins (pertanyents al districte d'Extramurs) i amb el districte de Jesús.

L'espai del barri del Botànic està estructurat per dues grans vies, a l'est l'Avinguda Guillem de Castro i a l'oest la Gran Via de Ferran el Catòlic. Al nord està limitat pel Passeig de la Petxina i l'antic Il·lit del Túria, i al sud, pel carrer Cuenca.

Pla 3. Barri del Botànic

Font: Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Com s'ha observat, després d'aquesta estructuració, existeixen una sèrie de carrers que creuen el barri d'oest a est; el carrer Ànguel Guimerà, Carrer Maestro Palau, Carrer Lepant i Carrer Quart. Finalment, esmentar que el barri està dividit en cinc seccions censals.

El barri es caracteritza per l'existència d'una gran zona verda a la qual deu el seu nom, el Jardí Botànic de la Universitat de València. Una altra zona verda del barri és el Jardí de les Hespèrides, situat entre El Botànic i les proximitats de la Gran Via de Ferran el Catòlic. Finalment, és important assenyalar que el jardí del Túria serveix de límit nord i funciona com una altra de les grans espais verds annexes al barri.

3. APROXIMACIÓ ALS SEUS ANTECEDENTS HISTÒRICS

El barri El Botànic pot ser considerat com un dels entorns històrics més significatius de la ciutat de València. Situat extramurs de la ciutat, el seu emplaçament entre la vora del Túria, les muralles i algunes de les principals artèries de la ciutat el van convertir en un entorn significatiu de l'expansió urbana del segle XIX. Una zona marcada per la instal·lació del Jardí Botànic i el col·legi de Jesuïtes que tindria un ràpid creixement en les dècades finals del segle XIX i que acabaria configurant-se al llarg del segle XX.

Imatge 1: Orígens del barri El Botànic (a dalt) i en l'actualitat (a baix)

Font: Universitat de València (2008). Botànic - Jesuïtes. Un paisatge compartit. Data de consulta 28 de març de 2022

Per part seua, el districte d'Extramurs va passar de ser zona rural a convertir-se en zona urbana fins i tot abans de l'enderrocament de les muralles. Les primeres referències d'una certa importància sobre aquesta zona es fan en els anys successius a la promulgació dels Furs

de Jaume I. En 1356 es va començar la muralla que ocuparia el que hui es denomina la “ronda”, col·locant torres en les principals portes, com les de Quart.

Aquesta zona presentava un caràcter d'horta periurbana, per la qual cosa estava condicionada per la dinàmica que seguia la pròpia ciutat de València, encara que fins al segle XIX no presentava una altra funció que la pròpiament agrícola.

Fins a l'any 1881, quan es va implantar la divisió per districtes en substitució de la parroquial existent, València repartia el seu espai en quatre casernes: Serrans, Mar, Mercat i Sant Vicent, que és el corresponent a aquesta zona d'estudi. Tenia els enclavaments exteriors corresponents al Camí de Quart fins a l'actual Gran Via de Fernando el Catòlic, amb l'antic del Socors, la masia “dels Socors” i els camins de Jesús i Sant Vicent.

Al febrer de 1865 comença l'enderrocament de les muralles, situació que aprofita la mà d'obra en atur de la indústria sedera que comença a mostrar símptomes greus de reculada.

Amb l'aprovació en 1887 del Pla d'Eixample de València dels arquitectes Arnau, Calvo i Ferreres, es buscaran els següents objectius: crear al sud-est de València un sector de descongestió residencial; imprimir coherència urbanística a populoses barriades construïdes al sud i a l'oest i buscar a través del Pla la manera de canalitzar les noves exigències socioeconòmiques de la ciutat per a poder realitzar-se com a unitat dinàmica. Des del punt de vista tècnic, es va utilitzar el pla en quadrícula o en escaquer, que ofereix enormes avantatges quant a l'estructura administrativa i urbanística de l'espai, però que també presenta alguns inconvenients com a poca flexibilitat per al trànsit, excessiu racionalisme pel caràcter homogeni, i pèrdua del valor del carrer com a espai de relació, de trobada i de passeig, per a passar bàsicament a ser un espai de trànsit. L'eixample es va articular a partir de les Grans Vies, i en l'espai que ocupa aquest estudi està limitat per la de Ferran el Catòlic (abans del Socors).

Segons el text “Junta Municipal de Proveïments” (Ajuntament de València, 1986: 19 i següents) a partir de la línia de ferrocarril i cap al sud-oest i oest, fins al raval del carrer de Quart, l'eixample només va adoptar parcialment el pla ortogonal per coincidir amb nuclis preexistents, com els de Sant Vicent extramurs, Socors i altres. La poma hui estesa entre els carrers d'Angel Guimerá i Maestro Palau corresponia llavors a un edifici fabril, en el tram de “ronda” denominat Muro de Sant Felip, a partir del qual, i fins al carrer de Lepant, es van projectar tres unitats d'edificacions que van configurar un espai triangular. Fins al Passeig de

la Petxina s'esbossen les línies d'eixample, i només estaven obertes els carrers de Beat Gaspar Bono i l'actual del Doctor Peset Cervera.

La resta era encara sector d'horta, on subsistien antigues edificacions religioses i on existia des de 1802 el Jardí Botànic, en la seua actual ubicació en l'hort de Tramoyeres, del qual parlarem una mica més endavant.

En les primeres dècades del segle XX, l'espai que delimitava la ronda, el Passeig de la Petxina, i la Gran Via del Socors (Ferran el Catòlic) ja disposava d'una configuració molt similar a l'actual. En aquells dies, entre els carrers de Pere Bonfill i Pare Manjón, ja traçades, però no obertes, es trobava el “Grup Escolar Cervantes”, a l'esquena del qual, en anàlogues condicions a les anteriors es trobaven les de Túrria i Andrés Juliá. El col·legi de San José i el Jardí Botànic completaven la fisonomia d'aquest sector.

El Jardí Botànic

El Jardí Botànic de la Universitat de València té el seu origen en un hort per a l'ensenyament de la botànica o “hort de simples” que es va crear durant el segle XVI i que va ocupar diferents espais de la ciutat al llarg del temps. En 1802, com s'ha assenyalat amb anterioritat, es va situar en l'anomenat hort de Tramoyeres, fora dels murs de la ciutat, als voltants del convent de Sant Sebastià, prop de les Torres de Quart. Es tractava d'una extensió de només 4 hectàrees, que va ser fundat sota direcció del botànic valencià Antonio José Cavanilles.

El desenvolupament del jardí es va detindre a la fi de 1811, quan les tropes napoleòniques el van arrasar durant el cercol a la ciutat de València. En 1813, després de la retirada de l'exèrcit francès, el Jardí va quedar en un estat lamentable. El Jardí no va iniciar la seua recuperació fins que en 1829 Félix Pizcueta va obtindre la càtedra de Botànica i va ser nomenat director. La seua època d'esplendor li va arribar sota la direcció d'aquest catedràtic de Botànica, entre 1829 i 1863, qui va millorar les col·leccions i va permetre l'aclimatació de plantes exòtiques. Poc després es va ampliar el jardí cap al Passeig de la Petxina, es va construir l'hivernacle de la Bassa i a la fi del segle XIX es va construir el gran umbracle.

A la fi del segle XIX la docència de la botànica es va traslladar al Gabinet d'Història Natural situat en l'edifici central de la Universitat al carrer de la Nau, de manera que el Jardí va perdre la seua funció docent, per la qual cosa va iniciar un lent declivi que es veuria aguditzat per les tràgiques circumstàncies que van succeir durant la primera meitat del segle XX: les guerres

colonials, la Guerra Civil, la postguerra i la riuada que en 1957 va assolar València i el Jardí. A causa d'aquesta riuada el Jardí es va inundar, i durant anys es va treballar per a retirar el fang i netejar-lo.

La restauració definitiva del Jardí seria impulsada en la segona meitat dels huitanta del segle XX. En aquest sentit, els Estatuts de la Universitat de València – Estudi General de 1985 van obrir una nova perspectiva per al Jardí, que va deixar de dependre de la Facultat de Ciències en ser considerat un “centre universitari d'investigació, docència i cultura” dependent del rectorat. En 1987 el rector va nomenar director a Manuel Costa i li va encarregar la redacció d'un projecte de restauració integral del Jardí per a recuperar l'ús de totes les seues instal·lacions i donar-li el contingut que els Estatuts li atribuïen. La restauració del Jardí va permetre recuperar els antics i deteriorats edificis. El 12 de juny de 1991, després de romandre dos anys tancat per obres, el Jardí es va obrir de nou al públic.

Finalment cal fer referència a una de les últimes actuacions públiques en el barri, que ha sigut la creació del Jardí de les Hespérides, que reuneix una important col·lecció de cítrics. En seleccionar aquesta tipologia de jardí per a aquest lloc es va tindre molt en compte la seua contigüitat amb l'espai singular que constitueix el Jardí Botànic.

El jardí bufona amb el clos del Botànic, apropiant-se d'un tram del carrer Gaspar Bono que passa així a ser part del propi jardí. Dos accessos de gran grandària s'emplacen en aquesta trobada amb el carrer, entrades principals les portes metàl·liques de les quals recullen frases descriptives del mite de les Hespérides. Altres dos accessos emplaçats, un en el Passeig de la Petxina i, un altre, en un lateral del recinte dels Jesuïtes, mantenen la continuïtat del tancat perimetral.

4. EL BARRI DE HUI EN DIA

L'evolució del barri del Botànic ha estat marcada fins a l'actualitat, entre altres coses, per la seua situació com a espai de transició del centre històric als eixamples i pels seus espais verds repartits pel barri, especialment, el Jardí Botànic. Totes dues qüestions ho han situat com un lloc amb atractiu turístic i com un barri on la reivindicació per la recuperació d'espais enfront del lucre urbanístic ha sigut fonamental.

A partir de 1996, es va optar per un model, secundat per la condició política, de foment d'un "cosmopolitisme *fashion* i de vocació futurista que va deslligar una autèntica bombolla cosmopolita a la ciutat de València" (Cucó i Giner, 2013: 9). A la fi de març de 1995 l'Ajuntament de València va aprovar l'estudi per a la construcció de tres torres de més de 20 plantes que contemplaven un hotel, en un solar situat entre el Passeig de la Petxina i la Gran Via Ferran el Catòlic, el famós solar de *jesuïtes*. Aquest projecte afectava una zona confrontant al jardí botànic i desvirtuava la seua funció i essència. Com reacció es va fundar la plataforma *Salvem el Botànic. Recuperem la Ciutat* (que després inspiraria altres moviments ciutadans com "Salvem el Cabanyal" o "Salvem La Punta"). La pressió social va permetre que dues dels tres propietaris decidiren no construir l'hotel, encara que van ser recompensats amb solars en altres punts de la ciutat. La proclama de la plataforma va ser, des d'un inici, que el solar fora una zona verda i que es fera un jardí obert al públic i visitable per aquest. Així, quan en 2017 es va requalificar el solar com a zona verda i va passar a propietat municipal, la plataforma ciutadana es va dissoldre després d'entendre que havien complit l'objectiu de les seues reivindicacions.

Després d'anys d'inactivitat, en 2021 l'Ajuntament de València va signar un conveni amb la Universitat de València (UV) perquè el solar dels Jesuïtes es convertisca en un jardí que girarà entorn del cultiu valencià i a l'agricultura urbana en un espai de 7.215 metres quadrats, i el disseny dels quals es va decidir en un concurs d'idees. Aquest jardí municipal portarà el nom de Trini Simó, activista veïnal que va formar part de la plataforma 'Salvem el Botànic'.

El projecte guanyador té per nom "Bardissa", liderat per l'arquitecte Carmel Gradolí que compta amb un equip multidisciplinari. El projecte amplia i integra el Jardí de les Hespèrides, sense alterar-lo, i es configura com un nou jardí hortofructícola inspirat en la producció alimentària de l'horta, que incorpora els tres elements que la defineixen: els horts, els camins i les séquies, a més d'uns altres, com les tanques (bardisses en valencià), les plantacions

aromàtiques, les edificacions i les plantes útils que no són de cultiu. El futur Jardí Trini Simó evocarà el paisatge de l'horta, facilitarà l'accessibilitat, fomentarà la biodiversitat, complementarà els horts didàctics del Jardí Botànic i disposarà d'espais per al descans i la reunió (Navarro, 2022).

Imatge 2: Projecte guanyador “Bardissa” per al jardí de Jesuïtes

Font: eldiario.es. Data de consulta 4 d'abril de 2022

Per part seua, com s'ha comentat amb anterioritat la transició cap a un model basat en el turisme ha afectat també el barri. Com a part dels barris que conformen el centre històric de la ciutat, la pèrdua i envelliment de la seua població, la crisi del xicotet comerç i la desaparició de bona part de la seua trama veïnal anterior han suposat algunes de les claus per entendre el canvi de model urbà i social.

5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

A continuació es procedirà a analitzar el barri a través de xifres sobre la població i els habitatges que el componen, informació que ens ajudarà a aprofundir més en el seu estudi i conèixer-lo millor.

Taula 1: Evolució de la població

	<i>El Botànic</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Habitants</i>	<i>Variació %</i>	<i>Habitants</i>	<i>Variació %</i>
<i>1981</i>	8003	-	744748	-
<i>1986</i>	7207	-9,9%	729419	-2,1%
<i>1991</i>	6897	-4,3%	752909	3,2%
<i>1996</i>	6168	-10,6%	746683	-0,8%
<i>2001</i>	6150	-0,3%	750476	0,5%
<i>2011</i>	6698	8,9%	800469	6,7%
<i>2012</i>	6735	0,6%	799188	-0,2%
<i>2013</i>	6674	-0,9%	794228	-0,6%
<i>2014</i>	6524	-2,2%	787301	-0,9%
<i>2015</i>	6524	0,0%	787266	0,0%
<i>2016</i>	6566	0,6%	791632	0,6%
<i>2017</i>	6631	1,0%	792086	0,1%
<i>2018</i>	6670	0,6%	798538	0,8%
<i>2019</i>	6620	-0,7%	795736	-0,4%
<i>2020</i>	6619	0,0%	801545	0,7%
<i>2021</i>	6623	0,1%	800180	-0,2%
<i>Variació població sèrie històrica (primer i últim any)</i>	-20,83%		6.92%	

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

L'evolució de la població del barri del Botànic, tal com s'observa en la Taula 1, ha experimentat una tendència negativa en el període comprés entre 1981 i 2001. La tendència es reverteix i passa a ser positiva en els anys següents a excepció dels anys 2013 i 2014. El valor més alt de població en el barri se situa en 2011 sent aquest 6.698 habitants.

Taula 2: Població per sexe i edat

	<i>El Botánico</i>						<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Homes</i>	<i>% per grups d'edat</i>	<i>Dones</i>	<i>% per grups d'edat</i>	<i>Total</i>	<i>% per grups d'edat</i>	<i>Total</i>	<i>% per grups d'edat</i>
<i>0-15</i>	446	14,1	422	12,2	868	13,01	111439	13,9
<i>16-64</i>	2208	69,6	2193	63,5	4401	66,5	519090	64,9
<i>65 i més</i>	518	16,3	836	24,2	1354	20,4	169651	21,2
<i>Total</i>	3172	100	3451	100	6623	100	800180	100
<i>% per sexe</i>	47,9		52,1		100			

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Respecte a la distribució poblacional per grups d'edat, el barri del Botànic no presenta diferències dràstiques respecte a la globalitat de la ciutat de València. El grup d'edat de 0-15 anys i de 16-64 anys presenten un valor lleugerament inferior al del conjunt de la ciutat. El grup de 65 anys i més presenta un valor superior al del conjunt de la ciutat, sent 20,4 respecte al 21,2 de la ciutat de València. Pel que respecta a la distribució per sexe, el barri del Botànic té un major percentatge de dones (un 52,1% enfront del 47,9% d'homes). En aquest aspecte,

és destacable l'augment de dones a mesura que augmenta l'edat, dades que reflecteixen la tendència a la feminització de l'envelliment, vinculadona a la major esperança de vida de les dones.

Taula 3: Població segons lloc de naixement.

	<i>El Botánico</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>núm. persones</i>	<i>%</i>	<i>núm. persones</i>	<i>%</i>
<i>València</i>	3573	53,9	428212	53,5
<i>Resta de L'Horta</i>	211	3,2	21560	2,7
<i>Resta de la C. Valenciana</i>	637	9,6	58310	7,3
<i>Resta de l'Estat</i>	854	12,9	131366	16,4
<i>Estranger</i>	1348	20,4	160732	20,1
<i>Total</i>	6623	100	800180	100

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

La Taula 3 mostra la població del barri del Botànic i de la ciutat de València segons el lloc de naixement. A pesar que no hi ha variacions significatives, existeixen xicotetes diferències. En tots dos casos, el percentatge major s'observa en la població que procedeix de la ciutat de València, sent un 53,9% en el barri i un 53,5% en el total de la ciutat. A més, els segons valors percentuals més grans provenen de la categoria "Estranger" representant un 20,4% i un 20,1% de la població en cada cas. A això ho segueix la població procedent de la resta de l'Estat amb un 12,9% en el barri i un 16,4% a la ciutat de València.

Taula 4: Població nascuda en la resta de l'Estat, per comunitats principals.

	<i>El Botánico</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	Total	%	Total	%
<i>Castella-la Manxa</i>	174	20,4	42959	32,7
<i>Andalusia</i>	102	12,0	22749	17,3
<i>Madrid (Comunitat de)</i>	119	14,0	12649	9,6
<i>Aragó</i>	61	7,2	10732	8,2
<i>Castella i Lleó</i>	81	9,5	9752	7,4
<i>Catalunya</i>	80	9,4	8304	6,3
<i>Resta de CC.AA (<5%)</i>	236	27,7	5203	4,0
<i>Total</i>	853	100	131366	100

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València

La taula 4 mostra les diferències entre la població del barri del Botànic i la ciutat de València pel que respecta a l'origen de procedència de la població per comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

La procedència majoritària a la ciutat és Castella-la Manxa amb un 32,7% però en el barri només suposa un 20,4%. Quant a Andalusia, a la ciutat és d'un 17,3% i en el barri d'un 12%. Per a Madrid, trobem major proporció en el barri (14%) que a la ciutat (9,6%). La resta de comunitats mantenen una proporció similar. No obstant això, on hi ha diferència important és respecte a la proporció de persones en el barri que provenen de la resta de Comunitats Autònomes, sent aquesta un 27,7% respecte al 4% de la ciutat de València.

Taula 5: Població estrangera segons sexe i nacionalitat.

	<i>El Botànic</i>					
	<i>Homes</i>	<i>%</i>	<i>Dones</i>	<i>%</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>
<i>Unió Europea (27)</i>	204	36,8	195	41,8	399	39,1
<i>Amèrica del Sud</i>	124	22,4	115	24,6	239	23,4
<i>Àsia</i>	21	3,8	23	4,9	44	4,3
<i>Amèrica Central</i>	26	4,7	30	6,4	56	5,5
<i>Àfrica</i>	104	18,8	19	4,1	123	12,0
<i>Resta d'Europa</i>	53	9,6	70	15,0	123	12,0
<i>Amèrica del Nord</i>	22	4,0	15	3,2	37	3,6

<i>Total</i>	554	100	467	100	1021	100
	<i>Ciutat de València</i>					
	<i>Homes</i>	<i>%</i>	<i>Dones</i>	<i>%</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>
<i>Unió Europea (28)</i>	15499	26,5	15946	27,4	31445	27,0
<i>Amèrica del Sud</i>	15073	25,8	17559	30,2	32632	28,0
<i>Àsia</i>	11118	19,0	7966	13,7	19084	16,4
<i>Amèrica Central</i>	2832	4,8	5281	9,1	8113	7,0
<i>Àfrica</i>	7835	13,4	4180	7,2	12015	10,3
<i>Resta d'Europa</i>	4926	8,4	5930	10,2	10856	9,3
<i>Amèrica del Nord</i>	1126	1,9	1258	2,2	2384	2,0
<i>Oceania i Altres</i>	49	0,1	60	0,1	109	0,1
<i>Total</i>	58469	100	58183	100	116652	100

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València

Abans d'entrar de ple a analitzar les dades de la taula 5 és necessari comentar la diferència entre la població nascuda a l'estranger (Taula 3) i la població estrangera (Taula 5 i 7). La

població nascuda a l'estranger pot tindre nacionalitat espanyola, però la població estrangera només té nacionalitat estrangera, no espanyola. És per això la diferència entre la població segons lloc de naixement del barri del Botànic de la Taula 3 (1.348) i la població estrangera de les Taules 5 i 7 (1.021), que assenyala que en el barri hi ha 327 habitants nascuts a l'estranger però amb nacionalitat espanyola.

Respecte a la distribució de la població d'acord amb la nacionalitat, el percentatge més gran de la població estrangera en el barri del Botànic prové de la Unió Europea, sent aquest percentatge un 39,1%. En el cas de València el percentatge més nombrós correspon a la població provinent d'Amèrica del Sud sent aquest un 28% seguit de les persones provinents de la Unió Europea (27%). És destacable aquest augment de la població del barri del Botànic provinent de la Unió Europea respecte a la ciutat de València. Mentre que a la ciutat de València la població procedent d'Àsia té un percentatge cridaner (16,4%), en el barri del Botànic no té una gran representació (4,3%). En aquest cas, la població procedent d'Àfrica i de la resta d'Europa és més destacable, sent el 12% en totes dues procedències.

Pel que respecta a la distribució per sexe i nacionalitat, tant en el barri del Botànic com a la ciutat, se reflecteixen dinàmiques globals dels moviments migratoris. Podem observar que existeix una feminització de la població d'origen centreamericà o sud-amicà. També, s'observa una masculinització de la població procedent d'Àfrica. La proporció d'homes procedents d'Àfrica en el barri correspon a un 18,8% enfront del 4,1% de les dones. A la ciutat de València s'observa la mateixa tendència, és a dir, de la població procedent d'Àfrica un 13,4% són homes enfront d'un 7,2% de dones.

Taula 6: Nacionalitats estrangeres majoritàries any de referència i dècada anterior.

<i>El Botànic (2011)</i>		<i>Ciutat de València (2011)</i>		<i>El Botànic (2021)</i>		<i>Ciutat de València (2021)</i>	
<i>Bolívia</i>	16,2	<i>l'Equador</i>	11,1	<i>Itàlia</i>	14,1	<i>Itàlia</i>	8,5
<i>Itàlia</i>	7,7	<i>Bolívia</i>	10,9	<i>Colòmbia</i>	7,5	<i>Colòmbia</i>	8,1
<i>Romania</i>	6,5	<i>Romania</i>	10,4	<i>França</i>	7,1	<i>Romania</i>	7,4
<i>França</i>	5,4	<i>Colòmbia</i>	8	<i>el Regne Unit</i>	7,1	<i>la Xina</i>	7

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021 i de 2011. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

En la taula 6, es mostren les variacions que hi ha hagut l'any 2021 respecte a l'any 2011 pel que respecta a les nacionalitats estrangeres majoritàries. Tant en el barri del Botànic com en el conjunt de la ciutat es poden observar canvis en les nacionalitats estrangeres. Mentre que l'any 2011 en el barri, la procedència majoritària és de Bolívia (12,6%) i a la ciutat és l'Equador (11,1%), 10 anys després la nacionalitat estrangera majoritària és la italiana en els dos casos, amb més representació en el cas del barri del Botànic (14,1%) que en el conjunt de la ciutat (8,5%). Actualment en tots dos llocs, la nacionalitat colombiana ocupa el segon lloc, sent en el barri estudiat un 7,5% i a la ciutat de València un 8,1%. Es pot destacar també que Itàlia l'any 2011 en el barri del Botànic ocupa el segon lloc mentre que l'any 2021 augmenta al primer lloc. La nacionalitat de Bolívia desapareix l'any 2021, substituint-se per la colombiana que ocupa, tant a la ciutat com en el barri, el segon lloc.

Taula 7: Comparació població estrangera 2011 i 2021.

		<i>El Botánico</i>		<i>Ciutat de València</i>	
2011	<i>Població total</i>	6698	17,5%	800469	16,7%
	<i>Població estrangera</i>	1170		133350	
2021	<i>Població total</i>	6623	15,4%	800180	14,6%
	<i>Població estrangera</i>	1021		116652	

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021 i de 2011. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Com es recull en la Taula 7, no hi ha diferències significatives quant a percentatge de població estrangera en el barri i a la ciutat. S'observa una disminució del percentatge en 2021 tant en el barri com a la ciutat de València.

Taula 8: Fulles padronals segons el nombre de persones.

	<i>El Botánico</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Fulles familiars</i>	<i>%</i>	<i>Fulles familiars</i>	<i>%</i>
<i>1 persona</i>	1329	44,0	113414	33,8
<i>2 persones</i>	811	26,9	91533	27,3
<i>3 persones</i>	433	14,3	61643	18,4
<i>4 persones</i>	308	10,2	47009	14,0
<i>5 persones</i>	91	3,0	13742	4,1
<i>6 persones</i>	25	0,8	4617	1,4
<i>7 o més persones</i>	22	0,7	3583	1,1
<i>Total</i>	3019	100	335541	100

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

La Taula 8 mostra la composició de les llars familiars per nombre de persones convivents registrades en les fulles padronals. En el cas del Botànic i de la ciutat de València no existeixen diferències significatives, en els dos casos se segueix la mateixa tendència. Les llars unipersonals són el cas més nombrós en els dos territoris d'anàlisi, sent més elevat el barri (44%) que la ciutat de València (33,8%). Aproximadament un terç del total a la ciutat de València i una mica menys de la meitat en el barri del Botànic, es componen d'aquest tipus de fulles que, en molts casos, representen a persones majors, especialment dones. Les fulles padronals amb 2 persones recullen el percentatge més alt després de les unifamiliars, amb un 26,9% en el barri del Botànic i 27,3% a la ciutat de València. Els habitatges unipersonals i les

que es componen per dues persones són més del 60% de les llars tant en el barri estudiat com en el conjunt de la ciutat. La resta el representen les llars compostes per 3 persones (14,3% en el barri del Botànic i 18,4% a la ciutat de València) i 4 persones (10,2% en el barri del Botànic i 14% a la ciutat de València).

Taula 9: Nombre de fulles padronals i persones.

	<i>El Botànic</i>	<i>% respecte al total</i>	<i>Ciutat de València</i>
<i>Total de fulles</i>	3026	0,9	335962
<i>Total de persones</i>	6623	0,8	800180
<i>Fulles familiars</i>	3019	0,9	335541
<i>Persones en fulles familiars</i>	6261	0,8	794508
<i>Mitjana de persones en fulles</i>	2,19	-	2,38
<i>Fulles col·lectives</i>	7	1,7	421
<i>Total de persones en fulles col·lectives</i>	362	6,4	5672

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Com es mostra en la Taula 9, les fulles padronals -que recullen la informació de les persones que estan empadronades en un mateix lloc- inclouen, d'una banda, fulles familiars (llars) i, d'altra banda, fulles col·lectives que recullen empadronaments en residències, habitatges tutelats, etcètera. En el Botànic, la població és de 6.623, hi ha 3.026 nuclis familiars que comparteixen llar o residència col·lectiva, la qual cosa suposa un 0,9% de la ciutat. La mitjana de persones per fulla en el barri és idèntica a la del conjunt de la ciutat, 2,19 punts

percentuals. Respecte a les fulles col·lectives, es registren 7 en el barri enfront de les 421 de la ciutat de València, la qual cosa representa el 1,7% del total de la ciutat.

Taula 10: Principals dades demogràfiques.¹

	<i>El Botánico</i>	<i>Diferència</i>	<i>Ciutat de València</i>
<i>Taxa bruta de natalitat²</i>	6,2	-0,6	6,8
<i>Taxa bruta de mortalitat³</i>	11,8	2,2	9,6
<i>Taxa general de fecunditat⁴</i>	27	-3,3	30,3
<i>Relació de masculinitat⁵</i>	91,9	1,3	90,6
<i>Edat mitjana</i>	45	0,3	44,7
<i>Índex d'envelliment⁶</i>	156	3,8	152,2
<i>Índex de sobreenvelliment⁷</i>	18,9	3,1	15,8
<i>Índex demogràfic de dependència⁸</i>	50,5	-3,7	54,2

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

Pel que respecta a les principals dades demogràfiques, reflectits en la taula 10, existeix alguna diferència, però no significativa, entre el barri del Botànic i la ciutat de València. L'índex

¹ Les dades corresponen a l'any 2020, els relatius a 2021 no estan disponibles.

² Nombre de naixements d'una població per cada mil habitants en un any.

³ Nombre de defuncions d'una població per cada mil habitants en un any.

⁴ Nombre de naixements vius per cada grup de dones en edat de 15 a 49 durant un any determinat.

⁵ Relació d'homes i dones d'una població expressada en tant per cent.

⁶ Proporció del nombre de persones de més de 65 anys respecte a la població total.

⁷ Nombre de persones majors de 75 anys que hi ha per cada persona major de 65 anys.

⁸ Proporció de persones dependents (persones menors de 16 anys o majors de 64 anys) sobre la població en edat de treballar (entre 16 i 64 anys)

d'envelliment és la xifra que més destaca, ja que en el barri la xifra és més alta, diferenciant-se en 3,8 punts de la ciutat. Això indica que en el barri (156) la població està més envellida que a la ciutat de València (152,2). En resum, trobem en el barri una població més envellida que en el conjunt de la ciutat. Per part seua, la relació de masculinitat és major per al barri (està lleugerament més masculinitzat) que per a la ciutat (en una diferència de 1,3 punts percentuals). La resta de dades varia de forma menys significativa, com és el cas de la mortalitat, la qual és lleugerament major per al barri (2,2 punts percentuals) i la natalitat, que és -0,6 punts major a la ciutat de València que en el barri, així com l'índex de dependència que és major a la ciutat que en el barri (-3,7 punts percentuals).

Taula 11. Població de 16 i més anys en habitatges principals segons sexe i relació amb l'activitat econòmica.

	<i>Total</i>	<i>Actius</i>	<i>% respecte del total</i>	<i>Ocupats</i>	<i>% respecte del total</i>	<i>Aturats</i>	<i>% respecte del total</i>	<i>Inactius</i>	<i>% respecte del total</i>
<i>Homes</i>	2395	1400	26,9	1030	33,9	375	12,3	995	19,1
<i>Dones</i>	2805	1640	31,5	1420	46,7	220	7,2	1170	22,5
<i>Total</i>	5205	3040	58,4	2450	80,6	595	19,6	2160	41,5

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

La població en relació amb l'activitat econòmica per habitatges (Taula 11), ens mostra que en el barri del Botànic el 58,4% de la població es troba activa. Entre la població activa, el 80,6% està ocupada, mentre que el 19,6% està parada. S'observa una diferència entre les dones i els homes respecte a la població ocupada (on les dones se situen 12,8 punts per damunt dels homes) i en la població parada (on les dones se situen 5,1 punts per davall dels homes). El 41,5% de la població de 16 anys i més, està en situació d'inactivitat, proporció en la qual hi ha una major representació de dones (22,5%) que d'homes (19,1%), amb una diferència de 3,4 punts percentuals.

Taula 12: Població activa de 16 i més anys en habitatges principals segons sexe i activitat de l'establiment.

	<i>Agricultura, ramaderia i pesca</i>	<i>Indústria</i>	<i>Construcció</i>	<i>Serveis</i>	<i>Total</i>
<i>Homes</i>	25	155	125	1035	1400
<i>Dones</i>	20	130	15	1465	1640
<i>Total</i>	45	285	140	2500	3040

Font: Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021. Oficina Estadística de l'Ajuntament de València.

La Taula 12 ofereix dades sobre la distribució de població activa segons sexe per activitats. S'observa que el sector servei és el majoritari, seguint la tendència de la resta de la ciutat, relacionada amb la terciarització de l'economia. D'un total de 3.040 persones, 2.500 es dediquen a aquest sector (el 82,2%). La feminització d'aquest sector també es posa de manifest en la taula amb 430 més que homes dedicades a aquest sector. En oposició, la resta de sectors estan masculinitzats, especialment el sector de la construcció i el sector de la indústria, amb una diferència de 110 i de 25 homes més que dones respectivament. Finalment, l'agricultura, ramaderia i pesca és un sector minoritari, amb 45 persones enfront de les 3.040 en total.

Taula 13: Habitatges segons any d'antiguitat

	<i>El Botánico</i>		<i>Ciutat de València</i>	
	<i>Habitatges</i>	<i>%</i>	<i>Habitatges</i>	<i>%</i>
<i>1801 - 1900</i>	914	22,9	6333	1,5
<i>1901 - 1920</i>	207	5,2	7603	1,8
<i>1921 - 1940</i>	553	13,8	22186	5,4
<i>1941 - 1960</i>	617	15,4	49849	12,1
<i>1961 - 1980</i>	892	22,3	193340	47,0
<i>1981 - 2000</i>	515	12,9	85846	20,9
<i>2001 - 2010</i>	243	6,1	40087	9,8
<i>2011 - actual</i>	53	1,3	5551	1,4
<i>Total</i>	3994	100	411026	100

Font: Cadastre de Béns immobles. Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021.

En la taula 13 s'observa que en el barri queden molts més habitatges en peu del període 1801-1900 que en el conjunt de València. Aquesta situació es deu a la seua condició de barri històric amb molts habitatges amb protecció urbanística. També és destacable que es construeix menys durant el període 1961-1980. Això es deu al fet que en el conjunt de València aquest és un període d'expansió i construcció mentre que el barri del Botànic és ja un espai més consolidat amb menys espai per a la nova construcció. La mateixa lògica explica el període 1981-2000.

Taula 14. Valors cadastrals mitjans per habitatge

	<i>El Botánico</i>	<i>Variació respecte a la ciutat</i>	<i>Ciutat de València</i>
<i>Valor del sòl</i>	24.740,89 €	6.386,39 €	18.354,50 €
<i>Valor de la construcció</i>	22.882,40 €	-6.122,69 €	29.005,09 €
<i>Valor total</i>	47.669,99 €	308,54 €	47.361,35 €
<i>Valor per m²</i>	449,16 €	16,83 €	432,33 €

Font: Cadastre de Béns immobles. Padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2021.

La Taula 14 mostra com els valors cadastrals mitjans per habitatge en el barri del Botànic se situen per damunt de la mitjana de la ciutat de València excepte el valor de la construcció. Per exemple, tal com s'observa en la taula, el valor de la construcció és 6.122,69 € més barat que la mitjana de la ciutat. Passa el contrari amb el valor total i el valor del sòl, que són 308,54 € i 16,83 € més cars.

6. RENDA I VULNERABILITAT

A continuació s'exposen les dades relatives al nivell econòmic i les taxes de vulnerabilitat del barri. És necessari destacar que la informació relativa a la renda mitjana i el percentatge de població en risc de pobresa fa referència al barri del Botànic, concretament a les seccions censals. La informació relativa a la població vulnerable ofereix aquesta informació desagregada per barris de l'àrea d'actuació del Centre Municipal de Serveis Socials de l'Olivereta que inclou els següents barris: El Botànic, La Petxina, Nou Moles, Soternes i Arrancapins.

Taula 15. Valors de renda mitjana i població en risc de pobresa per seccions censals

<i>Seccions</i>	<i>Renda</i> ⁹	<i>Risc de pobresa</i> ¹⁰
301	15429	13,6
302	15607	17,7
304	12746	26,8
307	16525	13,4
308	13382	19,4

Font: “Àrees vulnerables a la ciutat de València. Seccions censals. 2019”, Oficina Estadística de València.

Pel que respecta a les dades referents al nivell econòmic del Botànic, en la taula 15 s'observen variacions en la renda mitjana de les diferents seccions censals. Els ingressos més elevats es registren en la secció 307 (16.525 euros), seguit de la secció 302 (15.697 euros) i de la secció

⁹ Renda mitjana d'una persona resident en la secció indicada. Un valor alt indica un nivell menor de vulnerabilitat.

¹⁰ Percentatge de població amb ingressos per unitat de consum inferiors al 60% de la mitjana en la secció. Un valor alt indica un nivell menor de vulnerabilitat.

301 (15.429 euros). En aquestes seccions es registren els percentatges més baixos de població en risc de pobresa.

Per contra, en la secció 304 la renda mitjana és de 12.746 euros, amb una variació respecte a la renda mitjana més alta de 3.779 euros. Respecte al percentatge de risc de pobresa per secció censal, s'observa que els percentatges elevats corresponen amb la renda mitjana més baixa. És per això que en la secció 394 trobem un percentatge de 26,8 seguit de la secció 308 amb un 19,4%.

Taula 16. Població vulnerable del districte

<i>CMSS Olivereta</i>	<i>Població</i>	<i>Total població vulnerable</i>	<i>% població / barri</i>	<i>% població vulnerable / CMSS</i>
El Botànic	6620	0	0	0
La Petxina	15040	0	0	0
Nou Moles	22508	0	0	0
Soternes	26051	7490	28,8	84,9
Arrancapins	4921	1327	27	15,1
Total CMSS	75140	8817	11,7	100

Font: “Àrees vulnerables a la ciutat de València. Seccions censals. 2019. Aplicat als centres municipals de Serveis Socials CMSS” (2020).

La Taula 16 ofereix dades relatives a la població vulnerable, desagregats pels barris que corresponen al Centre Municipal de Serveis Socials de L’Olivereta. Dins de la categoria de “població vulnerable” s’inclou aquella població que es troba en àrees vulnerables, potencialment vulnerables i aquelles que tenen factor socioeconòmic de vulnerabilitat. El càlcul d'aquesta variable de la vulnerabilitat es realitza mitjançant un índex sintètic que agrupa indicadors demogràfics, socioeconòmics i d'equipaments. Com s'observa en la taula

16, la població total afectada per la vulnerabilitat dels barris que corresponen al Centre Municipal de Serveis Socials de Olivereta és de 8.817, la qual cosa representa un 11,7% del total de la població. En aquest cas, el barri del Botànic (sense població vulnerable) se situa per davall dels barris Soternes i Arrancapins, ja que són els únics que recullen xifres de vulnerabilitat. D'aquests barris Soternes (28,8%) se situa per damunt de Arrancapins (27%).

Taula 17. LIHC, Població amb baixos ingressos i alts costos d'energia, 2016.

<i>Districte</i>	<i>LIHC</i>
Extramurs	9,15%
Ciutat Vella	0%
Eixample	0%
Pobles del Nord	21,9%
Ciutat de València	10,20%

Font: Projecte de mapa de la pobresa energètica per a l'Ajuntament de València. Universitat Politècnica de València (2016).

La Taula 17 recull informació sobre la població amb baixos ingressos i alts costos d'energia mitjançant l'indicador Low Income, High Cost (LIHC). Com s'observa en la taula, el districte de Extramurs ocupa una posició intermèdia entre els districtes amb major LIHC, Pobles del Nord (21,9%) i els que tenen menor LIHC, com Ciutat Vella i Eixample (0%).

Taula 18. Percentatge de llars per davall del llindar de pobresa (indicador AROPE) en CMSS.

	<i>Llars sota el llindar de pobresa</i>
Benimaclet	7,7%
Salvador Allèn	32,5%
Olivereta	22,5%
Ciutat de València	20,6%

Font: Lorente, Raúl (Dir.): Diagnòstic de necessitats socials de la ciutat de València: Col·lectius vulnerables i nous perfils de vulnerabilitat en un context de greu crisi econòmica. Ajuntament de València i Universitat de València, 2017.

El que es reflecteix en la Taula 18 és el percentatge de llars per davall del llindar de pobresa per Centres Municipals de Serveis Socials d'acord amb l'indicador AROPE. Es tracta d'un indicador que inclou l'enfocament monetari, en l'enfocament de les condicions de vida i la percepció de les llars respecte a situacions de vulnerabilitat. És per això que, en els barris que engloben el CMSS de Olivereta, s'observa un 22,5% de les llars sota el llindar de pobresa, sent aquesta xifra més alta que la xifra del conjunt de la ciutat de València, on hi ha una incidència del 20,6%. Salvador Allèn és on més llars per damunt del llindar de pobresa existeixn i Benimaclet on menys.

7. RECURSOS

En el següent apartat es recullen les dades dels diferents recursos amb els quals compta el barri del Botànic. En primer lloc s'exposen els recursos socials i, a continuació, altres recursos de caràcter educatiu i sanitari. Finalment, es tindran en compte els recursos de transport. La xarxa de transport públic és important pel fet que serveix per a millorar o dificultar la comunicació entre el barri i la resta de la ciutat.

7.1 Recursos socials

ASSOCIACIÓ DE CUBANS RESIDENTS A VALÈNCIA CAGUAIAN

C/ Borrull, 25 (46008) València

Email: acvcaguairan@gmail.com

ASSOCIACIÓ NATANIA

C/ Lepant, 5 (46008) València

Tel: 685865251 / Fax: 96 / Email: info@natania.es

Web: <http://www.natania.es>

ASSOCIACIÓ VALENCIANA DE CARIDAD

C/ Petxina, 9 (46008) València

Tel: 963911726 / Fax: 963914360 / Email: relacionesexternas@casaaridad.com

Web: <http://www.casadelacaridad.com>

AVAMFAR. ASSOCIACIÓ VALENCIANA DE DONES I FAMÍLIES DE L'ÀMBIT RURAL

C/ Guillem de Castro, 79 (46008) València

Tel: 963804606 / Fax: 963806869 / Email: avamfar@avaasaja.org

Web: <http://www.avaasaja.org>

CENTRE DE DIA EL FARO

C/ Lepant, 21 (46008) València

Tel: 963910254 / Fax: 963926008 /Email: centrodedia@comiteantisidavalencia.org

Web: <http://www.comiteciudadanoantisidavalencia.org/>

CENTRE MUNICIPAL D'ACTIVITATS PER A PERSONES MAJORS REGNE DE VALÈNCIA

C/ Doctor Monserrat, 17 (46008) València

Tel: 963913505 / Email: emapm_reinodevalencia@valencia.es

Web:<http://cas/persones-majors>

FUNDACIÓ ALIANÇA PELS DRETS, LA IGUALTAT I LA SOLIDARITAT INTERNACIONAL

C/ Túria, 53 (46008) València

Tel: 960649789 / Email: valencia@aporsolidaridad.org

Web: <http://www.alianzaporlasolidaidad.org>

FUNDACIÓ ENTRECULTURAS

C/ Fernando el Catòlic, 78 (46008) València

Tel: 963913990 / Email: valencia@entreculturas.org ; c.villarroel@entreculturas.org

Web: <http://www.entreculturas.org>

FUNDACIÓ XARXA MARE

C/ Espinosa, 8 (46008) València

Tel: 662056984

Web: <http://www.redmadre.es/valencia>

OBRA MERCEDÀRIA DE VALÈNCIA

C/ Túria, 58 (46008) València

Tel: 963924902 / Email: info@omv.social

Web: <http://www.omv.social>

ASSOCIACIÓ NATANIA. PROJECTE REHOBOTH

C/ Lepant, 5 (46008) València

Tel: 692981861 / Email: rehoboth@hotmail.es

PROJECTE ÀFRICA

C/ Joan de Mena, 22 (46008) València

Tel: 963914569 / Fax: 963914569 / Email: proyectoafrica@hotmail.com

Web: <http://www.proyectoafrica.org/>

RUDRAKSHA. DESENVOLUPAMENT DE LES DONES ÍNDIES

C/ Doctor Monserrat, 19 (46008) València

Tel: 600553093 / Email: tecnologia@rudraksha.es

Web: <https://www.rudraksha.es>

SERVEI JESUÏTA A MIGRANTS ESPANYA - DELEGACIÓ VALÈNCIA

C/ Fernando el Catòlic, 78 (46008) València

Tel: 963152220 / Email: valencia@sjme.org

Web: <http://sjmvalencia.org/>

TELÈFON DE L'ESPERANÇA

C/ Espinosa, 9 (46008) València

Tel: 963916006 / Fax: 963924547 / Email: valencia@telefonodelaesperanza.org

Web: <http://www.telefonodelaesperanza.org>

METGES DEL MÓN

Centre de baixa exigència

C/ Lepant 12 (46008) València

Tel: 963919723

Web: <https://www.medicosdelmundo.org/quienes-somos/sedes/medicos-del-mundo-comunidad-valenciana>

FUNDACIÓ SANT JOAN BAPTISTA

C/ Passeig de la Petxina número 2, (46008) València

Tel: 96 391 23 65 |

web@fsanjuanbautista.org

7.2 Recursos educatius

CEIP CERVANTES

C/ Guillem de Castro, 153 (46008) València

Tel: 961205505 / Fax: 963913105 / Email: 46012343@gva.es

Web: <https://portal.edu.gva.es/cervantesvalencia/>

CENTRE EDUCACIÓ INFANTIL CASA CARIDAD PETXINA

C/ Petxina, 7 (46008) València

Tel: 963911726 / Fax: 963914360

UNIVERSITAT CATÒLICA DE VALÈNCIA

C/ de Guillem de Castro, 175, (46008) València

Telèfon: 961 92 75 90

<https://www.ucv.es/>

7.3 Recursos sanitaris

CENTRE DE SALUT GUILLEM DE CASTRO

C/ Guillem de Castro, 149 (46008) València

Tel: 96315700

CENTRE D'ESPECIALITATS JUAN LLORENS

C/ Juan Llorens, 8 (46008) València

Tel: 963987212 /

HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI DE VALÈNCIA

Av. Tres Encreuaments, s/n (46008) València

Tel: 961972000

7.4 Recursos de transport

- **Autobusos EMT**
 - **C1 Centre Històric**
 - C2 Blasco Ibàñez
 - 28 Ciutat Artista Faller
 - 62 Benimàmet

- 60 Torrefiel
- 92 Campanar
- 64 Benicalap
- 73 Estació del Nord
- 95 La Marina

Interurbans:

- Aldaia
- Alaquàs
- Aeroport
- Manises
- Torrent

- **Metre**

- Estació de Túria: Línia 1
- Estació d'Àngel Guimerà: Línies 3 i 5

- **Valenbisi**

Estació núm. 6: Guillem de Castro - Sant Pere Pascual

Estació núm. 20: Quart - Fernando el Catòlic

Estació núm. 82: Guillem de Castro (Torres de Quart)

8. CENTRE MUNICIPAL DE SERVEIS SOCIALS

A continuació es mostra la informació recollida sobre el Centre Municipal de Serveis Socials (CMSS) de Olivereta que inclou els següents barris: El Botànic, La Petxina, Nou Moles, Soternes i Arrancapins. En primer lloc, s'oferirà una part quantitativa amb dades de la memòria de l'any 2021 del propi barri del Botànic. En segon lloc, s'inclourà una part qualitativa a partir de l'entrevista realitzada al Centre Municipal de Serveis Socials de L'Olivereta.

8.1 Dades sobre el Centre Municipal de Serveis Socials de L'Olivereta.

En aquest apartat s'exposa informació sobre el Centre Municipal de Serveis Socials de L'Olivereta a partir de la memòria de l'any 2021 del centre i més concretament al referit al barri estudiat. Així, es realitza en aquest apartat una selecció de dades de la memòria del barri del Botànic que ens ofereix l'aplicació informàtica Socyal, per a l'any 2021.

Taula 19: Expedients¹¹ segons barri del CMSS Olivereta

	Barris	Núm. d'Expedients	% del CMSS
OLIVERETA	El Botànic	290	6,42
	La Petxina	720	15,93
	Nou Moles	2027	44,83
	Soternes	333	7,37
	Arrancapins	897	19,84
	No Consta	192	4,25
	Altres	63	1,4
	Total CMSS	4522	100

Font: Memòria Socyal del CMSS Olivereta, 2021

La taula 19 mostra el nombre total d'expedients per barris, així com el percentatge de casos per barris respecte al total del CMSS. D'un total de 4.522 expedients registrats l'any 2021, 290 corresponen al barri del Botànic, el qual representa el barri amb menys expedients, amb un 6,42% sobre el total. Nou Moles és el barri amb més expedients, sent aquests 2.027 (un

¹¹ Expedients es refereix a nuclis familiars (grup familiar o persones que viuen soles) i, en aquest cas, aquells amb els quals s'ha treballat al llarg de l'any.

44,83% sobre el total). És necessari tindre en compte la quantitat de casos en els quals no consta el barri d'adscripció, la qual cosa representa el 4,25% dels expedients totals.

Taula 20: Expedients del Botànic segons programa i data d'obertura

PROGRAMA	Oberts anteriorment		Oberts durant el període		Total	
	N	%	N	%	N	%
Dependència	49	16,9	3	1,04	52	17,94
Informació	168	57,94	33	11,38	201	69,32
Inserció - RVI - Renda Valenciana d'Inclusió	27	9,32	2	0,69	29	10
Menor	2	0,69	1	0,35	3	1,04
Serveis Domiciliaris - SAD	5	1,73	0	0	5	1,73
Total	251	86,56	39	13,45	290	100

Font: Memòria Socyal del barri del Botànic, 2021

Com podem veure en la taula exposada, la major part dels expedients s'han obert en el Servei d'Informació (el 57,94%), programa que representa el primer nivell dels Serveis Socials, la porta d'entrada en el sistema, dels quals s'han atés les situacions més urgents i on es deriven a uns altres més especialitzats. Li segueix el programa de Dependència, amb el 16,90%, que atén les persones que no poden cobrir per si mateixes les cures que comporta la vida diària i, en tercer lloc, el programa de la Renda Valenciana d'Inclusió (amb el 9,32%) que proporciona una prestació bàsica per a garantir uns ingressos mínims. La resta de programes són sobretot d'atenció a menors i de serveis domiciliaris que per les seues característiques assumeixen un menor nombre d'expedients però de gran importància per a la vida de les persones.

Taula 21: Persones usuàries úniques del barri del Botànic segons edat i sexe

	Dones		Homes		Altres		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
0 - 15	3	50	3	50	0	0	6	3,39
16 - 17	1	50	1	50	0	0	2	1,13
18 - 64	51	62,96	29	35,8	1	1,23	81	45,76
65 - 79	15	57,69	11	42,31	0	0	26	14,69
80 i més	46	74,19	16	25,81	0	0	62	35,03
Total	116	65,54	60	33,9	1	0,56	177	100

Font: Memòria Socyal del barri del Botànic, 2021

En la taula 21 s'exposa informació sobre les persones usuàries del barri del Botànic durant l'any 2021, concretament la relativa al sexe i a l'edat. D'un total de 177 persones usuàries, el 65,54% són dones front el 33,9% d'homes, per la qual cosa podem afirmar que hi ha una feminització de l'atenció dels Serveis Socials. D'altra banda, recordem que són les dones les que acudeixen als serveis públics per a sol·licitar assessorament o ajudes amb més freqüència. El percentatge de dones en major en tots els casos. A més, el grup d'edat majoritari respecte a les persones usuàries és el de 18 a 64 anys, el d'edat activa, que sumen 81 persones de 177, un 45,76% sobre el total. També és important el nombre de persones majors, si agrupem les d'entre 65 i més de 80, suposen més de la meitat de les persones ateses.

Taula 22: Intervencions segons el sector de referència de la intervenció en el barri del Botànic

	Intervencions	
	Número	%
Addiccions	1	0,43
Discapacitat	8	3,40
Malaltia mental	2	0,85
Família	11	4,68
Infància	1	0,43
Joventut	1	0,43
Majors	87	37,02
Dona	12	5,11
Persones en situació de dependència	9	3,83
Persones migrants	28	11,91
Persones sense llar	3	1,28
Refugi i asil	3	1,28
Altres grups en situació de necessitat	69	29,36
Total	235	100

Font: Memòria Social del barri del Botànic, 2021

Durant l'any 2021 s'han realitzat un total de 235 intervencions. El primer sector d'intervenció és el de persones majors, amb un percentatge de 37,02% . Això ens informa de la importància d'aquest sector de la població en l'àmbit dels Serveis Socials i és coherent amb la dada obtinguda del pes d'aquesta població en el contingut de les persones ateses en el CMSS. Li segueixen uns altres grups en situació de necessitat (29,36%) i el sector de persones migrants (11,91%).

Taula 23: Intervencions segons la mena de valoració en el barri del Botànic

	Valoracions	
	N	%
Informació general sobre Serveis Socials	63	24,8
Informació sobre Prestacions Econòmiques	45	17,72
Absència d'ingressos per a cobrir necessitats bàsiques	33	12,99
Limitació de l'autonomia personal per a tasques	29	11,42
Limitació de l'autonomia personal - dificultat de	39	15,35
Dificultats per a la inserció social - relacions	1	0,39
Dificultats en la família per a l'hospitalització d'algun	1	0,39
Dificultats per a la inserció laboral - aturat de llarga duració	2	0,79
Valoració de risc en menors	1	0,39
Total	254	100

Font: Memòria Social del barri del Botànic, 2021

El primer que és necessari assenyalar respecte a la taula 23 és que per a afavorir la seua lectura s'ha procedit a realitzar una selecció de les principals valoracions. Destaquen les valoracions que la seua principal necessitat és la informació tant del sistema de Serveis Socials, com de prestacions o ajudes a les quals es pot accedir. Altres tipus de valoracions que destaquen són les referides a les situacions de limitació d'autonomia.

Taula 24: Selecció de recursos aplicats amb major freqüència en el barri del Botànic

	Valoracions	
	N	%
PEI MANUTENCIÓ	22	17,74
RENDA VALENCIANA D'INCLUSIÓ (RVI-RGIS)	10	8,06
INFORME D'ENTORN DE DEPENDÈNCIA	10	8,06
PRESTACIÓ ECONÒMICA PER A CURES EN L'ENTORN FAMILIAR	9	7,26
SAD MUNICIPAL	8	6,45
TELEASSISTÈNCIA MUNICIPAL	7	5,65
VALORACIÓ DE DEPENDÈNCIA	7	5,65
PEI AIGUA	5	4,03

PEI LUZ	5	4,03
---------	---	------

Font: Memòria Socyal del barri del Botànic, 2021

L'última taula conté el llistat dels recursos aplicats amb més freqüència en el barri del Botànic durant l'any 2021. En ella s'han seleccionat aquells que tingueren una freqüència d'aplicació per damunt de 4 per a facilitar l'anàlisi. Com podem observar, els recursos més utilitzats són els que tenen a veure amb les situacions de manutenció (17,74%). La tramitació de la Renda Valenciana d'exclusió i l'informe de dependència ocupen el segon lloc, sent el seu percentatge d'un 8,06. També són destacables el nombre de recursos relacionats amb la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar.

8.2 Entrevista al Centre Municipal de Serveis Socials de l'Olivereta

Com ja havíem indicat, per a l'elaboració d'aquest informe s'han realitzat entrevistes que constitueixen la part qualitativa de l'estudi i enriqueixen la informació aportada. A continuació s'exposen els elements més significatius extrets de l'entrevista realitzada a la directora del Centre Municipal de Serveis Socials de Olivereta.

Ens comunica que una de les característiques principals del barri és que aquest presenta una població envellida. En aquest sentit, les persones majors i de mitjana edat amb alguna mena de problemàtica (sobretot problemes d'addiccions i de salut mental), constitueixen el perfil majoritari de demanda dels recursos del CMSS; sobretot existeixen casos de dependència i de desprotecció de persones adultes.

Un perfil poblacional delicat és el format per llars unipersonals, en el seu major cas, dones majors que viuen soles. El nivell de pobresa en les persones majors és important, ja que la majoria viuen soles en règim de lloguer, sobretot de renda antiga, i amb una pensió escassa com a única font d'ingressos. En aquest sentit, s'assenyala com una de les necessitats més urgents del barri l'existència de més centres de dia i d'habitatges tutelats o "miniresidències", que no obliguen les persones majors a abandonar el seu barri.

En comparació a les dades d'altres barris, les característiques del Botànic, són: una taxa de natalitat més baixa, taxa de mortalitat més alta, índex d'envelliment sensiblement superior i un índex de dependència més alt que la mitjana. Veiem com l'índex d'envelliment i sobreenvelliment en El Botànic és superior al de València, i això ens indica que la població del barri és molt envellida si tenim en compte que l'índex de València és ja molt elevat.

Respecte a l'evolució del barri, la directora afirma que urbanísticament ha mantingut estabilitat des de fa dècades. No s'han produït grans construccions d'infraestructures, en part per la ubicació del barri en el centre històric i la protecció amb la qual compten molts espais a l'hora d'iniciar qualsevol construcció.

Hi ha hagut remodelacions d'algunes cases per l'antiguitat d'aquestes, però són sempre les mateixes, sent la construcció de nous habitatges marginal. Així, la situació dels habitatges i la seua qualitat residencial és heterogènia: coexisteixen un al costat de l'altre edificis rehabilitats, uns altres en estat de degradació visible i buits, amb brutícia, enderrocs, portes i finestres tapiades i altres més o menys precaris però habitats. D'altra banda, els valors cadastrals del sòl per habitatge i el valor per metre quadrat del barri són superiors als que presenta la mitjana de la ciutat. El que sí que hi ha hagut és una forta activitat per a promocionar edificis, parcs i jardins del barri com a zones comunes.

Quan se li pregunta sobre la dotació d'infraestructures del barri, afirma que si bé està molt ben coberta a nivell de recursos educatius i de centres de dia, no hi ha suficients recursos tenint en compte la realitat de la zona i la seua població major amb necessitats especials. Reclama una millor dotació de recursos a nivell municipal (i no sols de barri), i que aquests siguin més específics per a les persones majors, com per exemple, comptar amb un millor servei d'ajudes a domicili o major agilitat en els tràmits administratius.

Finalment, quan se li pregunta pels canvis pendents del barri, assenyala els següents:

- Necessitat de rehabilitar uns certs edificis i calçades que es troben en un estat molt deteriorat
- Major conversió en zona de vianants de les zones
- Foment d'activitats de barri
- Major recursos municipals que s'adaptin a la realitat sensible del barri

9. ALTRES APORTACIONS

9.1 Entrevista al Centre Municipal d'Activitats per a Persones Majors

Finalment, per a la correcta realització d'aquest estudi també s'ha comptat amb la participació del Centre Municipal d'Activitats per a Persones Majors de Regne de València. Està situat al carrer Dr Montserrat, 17, en el districte Extramurs i en el barri del Botànic. Es va entrevistar la representant del centre podent corroborar el que s'ha dit sobre diverses peticions que ja havien sigut detectades en l'entrevista prèvia. D'aquesta manera, entre les peticions que el Centre Municipal d'Activitats per a Persones Majors va realitzar es troben:

- Desprotecció de persones adultes, demanden més seguretat.
- Major conversió en zona de vianants de les zones
- Comenten el tancament dels xicotets negocis.

L'anàlisi de les relacions entre les persones del Centre, i el funcionament d'aquest, deixa bones valoracions per part dels seus integrants i comentaris sempre positius, per la qual cosa podem al·legar que el CMAPM és un èxit per a les persones de la tercera edat del barri del Botànic, que com hem pogut comprovar amb les respostes a l'entrevista, compta amb una Junta compromesa amb la millora de la qualitat de vida de les persones que vulguen participar i aconseguir que les activitats organitzades pel Centre segueixen la seua bona marxa.

9.2 Entrevista a “Salvem el Botànic. Recuperem la ciutat”

A continuació s'exposa l'entrevista realitzada a un membre de “Salvem el Botànic. Recuperem la ciutat”. S'ha optat per incorporar aquesta aportació a causa del paper fonamental de la plataforma per a entendre el desenvolupament del barri en els últims anys, així com a la impossibilitat d'entrevistar l'Associació de Veïns/nes davant la seua negativa a participar en l'estudi. El format d'entrevista no va ser presencial sinó que es va enviar un guió previ que va ser contestat a través de redacció per la persona que va atendre la petició. Passem a introduir la resposta que en molts casos aportem de manera literal.

La persona entrevistada comença de la següent manera: “Salvem el Botànic és va formar a l'abril de 1995 com a resposta ciutadana davant l'abandonament dels terrenys de Jesuïtes per part de la Generalitat Valenciana.

Fins eixe moment, l'Ajuntament defensava l'edificació d'eixos terrenys, però la Generalitat s'oposava. El 24 de març d'eixe any, Ajuntament i Generalitat arribaren a l'acord de permetre fer en eixos terrenys tres torres d'edificis. Va ser en eixe moment, al veure el desistiment de l'Administració, quan la ciutadania es va organitzar per a defensar eixos terrenys front a l'especulació”.

Quant a la procedència de les persones que participaven en Salvem i les seues activitats: “En principi, la gent que va formar part de la “Coordinadora Salvem el Botànic. Recuperem Ciutat” venia de l'activisme i, en concret, d'espais com l'Associació de Veïnes del Botànic i de la Tertúlia d'Arquitectes i altres que des de feia uns anys abans, es venia reunint al Café Malva-rosa.

Els reunions es celebraven setmanalment al Centre Excursionista. Primer a la seua seu del Carrer Sanchís Bergón i, més tard, a la seua nova de la Plaça de Tavernes de Valldigna. La finalitat de “Salvem el Botànic. Recuperem ciutat” era, en primer lloc, mantenir lliure d'edificació uns terrenys que sempre havien estat sense edificar i, amb eixe caràcter d'espai lliure, formaven part del front històric de València sobre el riu. Les activitats s'organitzaven entre totes les persones que assistien als reunions, de manera col·laborativa, aportant cada persona segons els seus capacitats i disponibilitat”.

La persona entrevistada continua assenyalant: “La Coordinadora mai va tindre una entitat jurídica o legal, per la qual cosa, les persones membres assumien la representació davant les administracions, la premsa i la ciutadania segons les necessitats i/o les possibilitats en cada moment i situació”.

En un moment en què pràcticament no hi havia altres moviments ciutadans, “Salvem el Botànic. Recuperem ciutat” va ser un element espontani de participació ciutadana amb gran repercussió a la ciutat. Al llarg de la seua trajectòria (1995-2017) hi van participar diverses persones. Algunes des del principi, a altres, la vida els va apartar de la coordinadora, però en van entrar de noves.

A continuació l'entrevista introdueix el tema de la participació i el suport ciutadà a la plataforma: “En tots els actes va haver gran assistència i participació, per exemple: en 1995-96 es van recollir més de 60.000 signatures (en una època en què encara no hi havia Internet) contra l'edificació en els terrenys de Jesuïtes, en 1996 la manifestació de “Salvem el Botànic. Recuperem ciutat” va ajuntar vora 10.000 persones... i així en gran nombre d'actes com l'enjardinament ciutadà del cantó Gran Via-Petxina (que encara es conserva), les accions

artístiques als terrenys, les accions diverses als terrenys o a l'Ajuntament... En aquest sentit, dos aspectes a destacar són el gran suport que va rebre la coordinadora per part del món artístic en nombroses accions i el suport als nostres reivindicacions de nombroses entitats cíviques i culturals d'arreu del món”.

Finalment s'assenyala la consecució d'objectius i l'actual procés de creació d'enjardinat en els terrenys corresponents. “Els objectius de “Salvem el Botànic. Recuperem ciutat” s'han aconseguit pràcticament en la seua totalitat. Primer, amb la retirada de dues dels promotors (Lladró i Onofre Miguel) que van alliberar part dels terrenys, sobre els quals ara està el Jardí dels Hespèrides i, finalment, amb la permuta de terrenys amb l'Ajuntament, és va retirar l'altre promotor (l'hoteler Mestre), alliberant completament la resta dels terrenys, sobre els quals és construirà el Jardí de Trini Simó, que després d'un concurs d'Arquitectura realitzat a l'efecte, està ara en fase de redacció”.

9.3 Referències del barri en la premsa.

Botànic pinta el seu desig d'un barri millor. El Llevant EMV. 15/10/2016

<https://www.levante-emv.com/valencia/2016/10/15/botanic-pinta-deseo-barrio-mejor-12335108.html>

D'hotel mastodòntic a jardí mediterráneo. El País. 20/06/2017

https://elpais.com/ccaa/2017/06/20/valencia/1497950567_433125.html

Cultura obliga al fet que tot el barri del Botànic siga de vigilància arqueològica. Les Províncies. 24/05/2018

<https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/cultura-obliga-barrio-20180524004204-ntvo.html>

Un hotel amb un centenar d'habitacions eliminarà una zona ruïnosa del Botànic. Les Províncies 25/02/2021

<https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/hotel-centenar-habitaciones-20210225004717-ntvo.html>

Veïns del Botànic preparen una protesta per a frenar l'expulsió de 16 famílies de les seues cases de lloguer. Les Províncies. 25/03/2021

<https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/vecinos-ciudad-vella-20210325122244-nt.html>

Urbanisme remodelarà el carrer Democràcia per a connectar els barris del Carme, el Botànic, la Petxina i Nou Moles. Les Províncies 26/06/2021

<https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/urbanismo-remodelara-calle-20210626194541-nt.html>

Avancen la renovació de les voreres al costat del Jardí Botànic de València. elperiodic.com. 19/07/2021

https://www.elperiodic.com/valencia/avanzan-renovacion-aceras-junto-jardin-botanico-valencia_760710

Quasi 200 persones han sigut ateses en l'Operació Fred 2022. El Llevant EMV. 25/1/2022

<https://www.levante-emv.com/valencia/2022/01/25/200-personas-han-sido-atendidas-61950713.html>

Aquests són els barris de València amb menys activitat comercial. Les Províncies. 24/03/2022

<https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/barrios-valencia-actividad-20220324180247-nt.html>

10. CONCLUSIONS

En primer lloc, el barri forma part del primer eixample històric de la ciutat, mostra d'això és que aproximadament una quarta part dels habitatges del barri daten del segle XIX. Com mostren les dades, els valors cadastrals dels habitatges en el barri del Botànic se situen al voltant dels valors més alts de la ciutat de València.

En segon lloc, el barri està molt marcat per l'existència d'una gran zona verda a la qual deu el seu nom, el Jardí Botànic de la Universitat de València. En aquest sentit, la zona que envolta al jardí, igual que les zones limítrofes del barri, són espais molt transitats, que presenten una gran activitat comercial. La recuperació d'aquest espai ha sigut l'emblema d'una lluita veïnal que ha inspirat a la resta de *Salvem* de la ciutat de València. En clar contrast apareix la zona interna del barri, dedicada exclusivament a ús residencial, sense comptar amb una altra mena d'activitat, i que en alguns punts mostra símptomes clars de degradació.

El barri compta amb una població bastant envellida. Així ho indiquen les dades estadístiques que situen l'edat mitjana de la població del barri en els 45 anys (com podem observar en la taula 10) i els índexs d'envelliment i sobreenvelliment, que superen tots dos la dada mitjana del conjunt de la ciutat. És a més un fet visible en el barri i que va ser assenyalat com una de les principals característiques del mateix per la directora del CMSS Olivereta.

Unit a l'anterior, el barri presenta necessitats específiques derivades del seu perfil poblacional. Les principals problemàtiques que es mostren són la soledat no desitjada, els casos de dependència i les persones adultes en situació de desprotecció. En aquest sentit, la directora del CMSS va assenyalar la necessitat d'ampliar i adaptar alguns programes dels ja existents relacionats amb aquest sector de la població. Cabe assenyalar l'alt percentatge d'habitatge unipersonal. En aquest sentit, el 44% de les llars del barri són unifamiliars.

Cal parlar també de la població estrangera que ha arribat en aquests últims anys a la ciutat, i per tant al barri. El volum de nouvinguts en aquest cas se situa tan sols un punt percentual per damunt de la mitjana de la ciutat. No obstant això, en el barri hi ha un alt percentatge de població procedent d'Europa, concretament dotze punts superior a la dada del conjunt de la ciutat. Amb tot, sabem que la procedència de la població nouvinguda condiciona el seu perfil i en conseqüència les seues necessitats.

Una altra problemàtica que ha afectat el barri és la que concerneix la pressió immobiliària bolcada a un model turísticat. Compartint unes certes problemàtiques pròpies de les àrees annexes als centres històrics, presenta particularitats que li atorguen la seua singularitat. Per exemple, encara que dins del primer eixample de València, funciona com a espai de transició del centre històric a la resta de la ciutat. Aquest fenomen es concreta en un fenomen de rehabilitació d'habitatge per a pisos turístics. En 2021 es van tornar a viure unes protestes veïnals que reivindicaven el dret a l'habitatge i se situaven contra la turistificació del barri. En aquest context és important assenyalar que la població del barri és una població envellida amb un nombre important de llars unipersonals. Aqueix fet els fa més vulnerables a la pressió d'un model turístic que va creixent sobre la base de la compra i rehabilitació d'habitatge per a estades curtes.

Finalment, el barri presenta espais i edificis històrics previs a la seua transformació durant la seua història més recent. Durant els últims anys, la Universitat Catòlica de València ha reutilitzat antics espais per a anar ampliant l'oferta d'espais i infraestructura que ofereix en aquesta zona de Valencia com a campus descentralitzat. A més en el barri hi ha equipaments i recursos socials especialitzats, com per exemple l'Escola Infantil de Casa Caridad per a infància vulnerable o el Centre de Menors o el Centre de Menors dependent de la Fundació Sant Joan Baptista. També especial importància tenen els recursos destinats a persones sense llar. En el barri pernoctan un gran nombre de persones sense llar. La proximitat al centre i els recursos disponibles fan d'aquest barri un espai de pernocta habitual. Amb tot, existeix un assentament import davant de persones en el descampat de Beat Gaspar Bono, prop del Jardí de les Hespérides.

11. BIBLIOGRAFIA

Cucó, J. (2013). *La ciudad pervertida. Una mirada sobre la Valencia global*. Barcelona: Anthropos

Orellana, M. A. (1924). *Valencia Antigua y Moderna II*. Acción Bibliográfica Valenciana. Valencia

INFORMES

Lorente, Raúl (Dir.); J. Ramírez, J. Verónica; Climent, Víctor F.; Ingellis, Anna Giulia; Guamán, Adoración; Carbonell, Juan A. (2017): *Diagnóstico de necesidades sociales en la ciudad de Valencia: Colectivos vulnerables y nuevos perfiles de vulnerabilidad en un contexto de grave crisis económica*. València, Ajuntament de València i Universitat de València.

Secció de Planificació i Innovació (2020): *Informe del documento Áreas vulnerables a la ciutat de València. Seccions censals, 2019. Aplicado a los centros municipales de Servicios Sociales CMSS*. València, Ajuntament de València.

Servei d'Informació (2021): *Memòria del CMSS Olivereta*. València, Ajuntament de València.

WEBGRAFÍA

Navarro, C. (2022). Valencia transformará el solar de Jesuitas en una supermanzana verde inspirada en la huerta. *elDiario.es*. Disponible en: https://www.eldiario.es/comunitat-valenciana/valencia/valencia-transformara-solar-jesuitas-supermanzana-verde-inspirada-huerta_1_8653777.html#:~:text=Proyecto%20ganador%20para%20el%20jard%C3%ADn%20de%20Jesuitas.&text='Bardissa'%20es%20el%20nombre%20del,se%20ha%20presentado%20este%20jueves.

Soriano, L. (2021). Vecinos del Botànic preparan una protesta para frenar la expulsión de 16 familias de sus casas de alquiler. *Las provincias*. Disponible en: <https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/vecinos-ciutat-vella-20210325122244-nt.html>

Vázquez, C. (2017). La coordinadora Salvem el Botànic se despide tras 22 años de activismo.
El País. Disponible en:
https://elpais.com/ccaa/2017/03/22/valencia/1490201572_214986.html

FUENTES PRIMARIAS:

Entrevista a la directora del Centro Municipal de Servicios Sociales de Olivereta.
(05/04/2022)

Entrevista a la directora del Centro Municipal de Actividades para Personas Mayores
(31/03/2022)